

גאונות וענווה

בתקופה שאחר השואה היו כמה צדיקים בני עליה שניצלו מהמלחמה ועלו לארץ לבדם ללא קרוב או גואל, והרב מפוניבז' הביאם לישיבה שישמשו לבני הישיבה כדמות ומופת לעליה בתורה ומוסר, אחד מהם היה הצדיק רבי אלעזר מנדלוביץ זצ"ל שהיה נקרא ר' אלעזר סלנטר - על שם מוצאו מהעיר סלנט. הוא היה מהתלמידים המובהקים של הגה"צ רבי נפתלי מאמסטרדם, שהיה תלמידו ויד ימינו של אבי אבות המוסר הגה"צ רבי ישראל סלנטר. הגרב"צ פלמן זצ"ל היה יושב בישיבה בסמיכות לר' אלעזר והושפע מאוד מיראתו הטהורה, והיה מרבה לספר על דרכיו והנהגותיו. ולהלן נביא כמה מהמעשים שהיה רגיל לספר.

מִרְן הַחֲזוֹן אִישׁ זצ"ל הוא היה האיש שהכיר בגדלותו ובצדקותו של ר' אלעזר, והיה מפליג לדבר עליו כאחד מקדושי עליון. בתחילה התגורר ר' אליעזר בירושלים ולמד בישיבת מיר, והחזון איש יעץ להרב מפוניבז' להביאו לבני ברק לישיבה.

מִרְן הַחֲזוֹן אִישׁ זצ"ל היה מתבטא על ר' אלעזר בביטויים מפליגים, כמו: "אין לו עבירות", "חצי עולם עומד בזכותו". ר' אלעזר היה מתפלל אצל החזו"א תפילת שחרית בנץ החמה. פעם אחת כיבדו אותו בהגבהה והספר תורה נפל מידיהו לארץ. כידוע, כאשר ספר תורה נופל לארץ חייבים להתענות, אבל כאן אמר החזו"א שאין צריך להתענות, שכן כל הטעם שצריך תענית הוא משום שאנו אומרים שעוונותיו של המגביה גרמו לספר תורה ליפול לארץ, והתענית היא לכפר על העוונות שגרמו לנפילה. א"כ, המשיך החזו"א ואמר, ר' אלעזר שכולם יודעים עליו שהוא צדיק גמור ואין אצלו עוונות, לא שייך לומר עוונותיו גרמו, ואין צריך תענית.

שנה אחת בערב יום כיפור לאחר תפילת מנחה במנין של החזו"א, ניגשו כל המתפללים אל החזו"א כדי לקבל את ברכתו. החזו"א ישב במקומו וכולם עמדו בשורה ועברו לפניו. הראשון בתור היה ר' אלעזר, הוא ניגש אל החזו"א יחד עם הגר"י רוטנברג, ולפתע ראו כולם דבר פלא: החזו"א אמר לו משהו, והוא, כששמע את דבריו נבהל מאוד וברח במהירות כמו מי שהכישו נחש. התברר שהחזו"א אמר לו: "אני מקנא בך, אתה נקי כמו מלאך!" ור' אלעזר, מרוב ענווה התבייש מאוד כששמע את הדברים וברח... (מהגר"י שטיגל)

פעמים רבות כאשר ר' אלעזר היה מתעורר באמצע הלילה, וחשב שהבחורים שבחדרו ישנים, היה משנן לעצמו מסכתות שלמות בעל פה. והבחורים היו משימים את עצמם כישנים, כדי לשמוע בפלא הגדול איך שעובר במהירות דף אחרי דף בבקיאות גדולה. פעם אחת נכנס בחור לחדרו בשעות הבוקר ור' אלעזר בדיוק שכב בעת ההיא במיטה ולא הבחין בו. לפתע הבחין הבחור שר' אלעזר ממלמל לעצמו דבר מה, הטה את אוזנו ושמע שהוא חוזר בעל פה על פרק ראשון של מסכת ברכות, ותוך דקות מועטות עבר בעל פה על כל הפרק. והנה פתאום דפק מישהו בדלת, ר' אלעזר הבין שעוד רגע מישהו עלול להכנס לחדר, מיד השתק ועשה את עצמו כישן שלא יבחינו בו ובמעשיו (מהגר"ש פולק).